

Oproep tot het indienen van een plan, door de hogescholen en universiteiten, tot het bekomen van een projecttoelage in het kader van het Voorsprongfonds, in uitvoering van het relanceplan "Vlaamse veerkracht" (VV 112)

1 TOELICHTING OVER DE OPROEP

1.1 OPZET VAN DE OPROEP

De COVID-19 pandemie heeft onze manier van leven veranderd. We leven anders, we kopen anders en we leren en onderwijzen anders. Dat bracht vele nieuwe uitdagingen met zich mee voor hogescholen en universiteiten, maar heeft ook reeds gekende problemen scherper gesteld. Instellingen hebben hun manier van lesgeven en evalueren aangepast en stapten over op afstandsonderwijs. Delen van curricula werden ad hoc herdacht en oplossingen werden gezocht - én gevonden - binnen de nieuwe werkelijkheid van een samenleving in de greep van het virus. Dit is hét moment om te investeren en de opportuniteiten post- covid te verzilveren.

Er is nu dus een uniek momentum om samen met alle hoger onderwijspartners nieuwe krijtlijnen uit te tekenen voor de toekomst van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Samen de tijd te nemen om een visie uit te werken, de ervaringen die werden opgedaan en de kansen die er liggen vast te nemen en globaal te implementeren, van het volledige landschap tot de individuele curricula. Binnen het kader van de Vlaamse en Europese relance richten we een Vlaams Voorsprongfonds voor hoger onderwijs op om concrete acties te kunnen nemen.

Binnen het Voorsprongfonds zijn er drie speerpunten:

- 1) De uitbouw van een Vlaams opleidingsportfolio dat toekomstbestendig en wendbaar is;
- 2) Levenslang leren binnen het hoger onderwijs verder uitbouwen;
- 3) Versterkt inzetten op digitale onderwijsvormen.

Binnen elk speerpunt zullen acties op korte en lange termijn met elkaar verbonden worden. De acties op korte termijn zijn gericht op een concrete ontwikkeling, vb. een oproep om een beleid te ontwikkelen, een traject om een nieuwe opleiding te ontwikkelen, een investeringsimpuls, ... en beogen een zichtbaar en meetbaar resultaat binnen de looptijd van dit Voorsprongfonds. Voor deze acties zijn de instellingen hoger onderwijs aanzet.

De acties op lange termijn zijn breder, gaan bijvoorbeeld rond visieontwikkeling en beleidsorganisatie op Vlaams niveau en lopen langer dan de looptijd van het fonds. Beiden staan met elkaar in verbinding. De acties op korte termijn kunnen door hun ervaringen en resultaten input leveren voor het proces op lange termijn, en het bredere proces op zich kan ook inspirerend werken voor de concrete acties die al lopen. Voor deze Vlaanderenbrede visieontwikkeling zal de Vlaamse Overheid het initiatief nemen om de verschillende actoren samen te brengen.

1.2 INHOUDELIJKE ASPECTEN

Het Voorsprongfonds wordt vormgegeven volgens de 3 speerpunten die opgenomen zijn in de visienota¹. Binnen deze oproep kunnen de instellingen een plan indienen, dat focust op concrete acties, die uitgevoerd kunnen worden tijdens de looptijd van het Voorsprongfonds, of op meer strategische acties, die verder lopen na de looptijd van het Voorsprongfonds. Per speerpunt wordt hier opgenomen welke projecten in aanmerking kunnen komen binnen dit plan. Omdat het Voorsprongfonds voluit de kaart wil trekken van innovatie, en de financiering van het Voorsprongfonds niet gebruikt mag worden voor de recurrente werking, kunnen reeds opgestarte en/of gefinancierde projecten of initiatieven niet ingediend worden².

Binnen de speerpunten worden soms bijzondere doelgroepen benadrukt. Dit wil niet zeggen dat deze doelgroepen in de andere speerpunten niet aan bod mogen komen, het betekent wel dat er in dat speerpunt bijzondere aandacht voor gevraagd wordt.

Het Voorsprongfonds is een initiatief van de Vlaamse Regering, in het kader van het Europees plan voor Herstel en Veerkracht en het plan Vlaamse Veerkracht. Plannen van instellingen mogen niet manifest tegenstrijdig zijn met het Regeerakkoord 2019-2024.

1.3 INHOUD VAN DE SPEERPUNTEN

Speerpunt 1: Naar een toekomstgericht en wendbaar opleidingsportfolio

Het Voorsprongfonds moet instellingen aanzetten hun aanbod toekomstbestendig en wendbaar te maken. Dat vereist dat zij soepel kunnen inspelen op de vragen van de arbeidsmarkt en de maatschappelijke noden.

Naast een toekomstgericht en wendbaar opleidingsaanbod op instellingsniveau, is het even belangrijk om een toekomstbestendig en wendbaar aanbod op Vlaams niveau te creëren. Daarom wordt samenwerking tussen instellingen sterk benadrukt binnen het Voorsprongfonds. Deze samenwerking kan verschillende vormen aannemen: van een kritische vriend tot een gezamenlijk project. Samenwerking kan plaatsvinden binnen of buiten de grenzen van associaties, maar evenzeer met het werkveld, stakeholders, regionale of internationale actoren, ...

Het toekomstbestendig en wendbaar zijn, omvat ook aandacht voor de internationale ontwikkelingen met betrekking tot hoger onderwijs. De aandacht voor (inter)nationale profilering, (inter)nationale benchmark en (inter)nationale gerichtheid is een essentiële pijler van de uitbouw van het aanbod. Er kan dan ook samengewerkt worden met internationale hoger onderwijsinstellingen of stakeholders of hoger onderwijsinstellingen of stakeholders uit het Brussels gewest, de Franse Gemeenschap en/of Duitstalige Gemeenschap.

---

¹ Visienota Voorsprongfonds, zoals goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 26 februari 2021

² Aanvragen voor nieuwe opleidingen die eerder werden ingediend bij de CHO kunnen als project in het kader van het Voorsprongfonds worden ingediend. Deze zijn immers nog niet opgestart en worden nog niet gefinancierd.

We zien hier vier soorten mogelijke projecten:

1. Analyse van het opleidingsaanbod op niveau van een individuele hogeschool/universiteit. Het vertrekpunt is het opleidingsaanbod van één instelling. In principe wordt uitgegaan van totale aanbod, instelling kan gemotiveerd hiervan afwijken. De instelling zoekt partners (Vlaams, postinitiële instellingen, uit het werkveld, internationaal ...), waarmee ze wil samenwerken om haar opleidingsportfolio toekomstgericht en wendbaar te maken. De instelling toont aan dat ze voor dit plan intens samenwerkt met andere Vlaamse onderwijsinstellingen (ook over de grenzen van associaties heen) en andere relevante stakeholders. Voor dit criterium worden instellingen die al sterk samenwerken als 1 beschouwd³. De bestaande procedures rond het programmeren van nieuwe opleidingen, afstudeerrichtingen en benamingen van opleidingen blijven van kracht. Binnen dit onderdeel kan zowel ingezet worden op analyse, studie, afstemming en concertatie als op concrete ontwikkeling en, indien haalbaar naar timing toe, realisaties. In de projectaanvraag kan wel duidelijk aangetoond en gemotiveerd worden dat afwijken van de bestaande regelgeving opportuun zou zijn voor een meer rationeel hoger onderwijslandschap. De Vlaamse regering kan bekijken of afwijking mogelijk is en dit voorleggen aan het parlement bijvoorbeeld een eventuele versnelling van de programmatieprocedure.
2. Vlaanderenbrede analyse i.f.v. rationalisatie/ vernieuwing binnen een vakgebied. Hierbij vormen alle opleidingen binnen een vakgebied samen het vertrekpunt van de analyse. Alle instellingen die deze opleidingen aanbieden, moeten minstens uitgenodigd zijn om deel te nemen aan dit project. Indien het zinvol is in het kader van een leerladder, gebeurt deze analyse voor hogescholen en universiteiten samen. Een vakgebied kan zowel een studiegebied, studieonderwerp, als een opleiding zijn. Enkele voorbeelden:
  - a. Zorgopleidingen/gezondheidszorg: vb. verpleegkunde, vroedkunde, geneeskunde, ..
  - b. Lerarenopleidingen
  - c. AI
  - d. Ingenieursopleidingen
  - e. ....
3. Analyse binnen een bepaalde regio: hier ligt de focus op regionale samenwerking in functie van de noden van studenten/arbeidsmarkt/maatschappij. Dit kan bijvoorbeeld om alle instellingen in een stad of provincie/referentieregio gaan, maar deze grenzen liggen niet vast en kunnen in het kader van het project verschillend zijn.
4. Vernieuwing van het opleidingsportfolio door vernieuwing en heroriëntatie van het curriculum. Binnen deze heroriëntatie kan er onder meer gedacht worden aan:
  - a. een versterkte inzet op 21ste-eeuwse/ VUCA vaardigheden, met aandacht voor ondernemerschap en duurzaamheid, naast academische, internationale, interculturele competenties en competenties voor levenslang leren;
  - b. een versterkt en verhoogd aanbod aan interdisciplinariteit en interprofessionaliteit binnen bestaande opleidingen waardoor een bredere vorming van studenten mogelijk wordt. Dit zou vorm gegeven kunnen worden door de uitbouw van interprofessionele clusters;

---

³ Thomas More Kempen en Thomas More Antwerpen-Mechelen/Vives Noord en Vives Zuid/UCLimburg en UCLeuven/UHasselt en TUL

- c. meer verantwoordelijkheid geven aan studenten, bijvoorbeeld door te werken met studentgecentreerde keuzepakketten. Als studenten meer verantwoordelijkheid en eigenaarschap krijgen om hun eigen curriculum mee vorm te geven, verhoogt de betrokkenheid alsook de inhoudelijke gerichtheid naar het individuele interessegebied van de student. Hierbij dient wel aandacht te zijn voor de studie-efficiëntie. Dit mag stringentere modeltrajecten niet in de weg staan voor generatiestudenten.
- d. het verder flexibiliseren en modulariseren van het curriculum, om de opleiding(en) meer toegankelijk te maken voor niet-generatiestudenten;
- e. inzetten op een betere ondersteuning van pioniersstudenten⁴.

Aangezien de looptijd van het Voorsprongfonds vastgelegd is op twee academiejaren, zal het voor bepaalde projecten binnen speerpunt 1 niet realistisch zijn om effectief alle veranderingen door te voeren in deze periode. In dat geval kan het project binnen het Voorsprongfonds bestaan uit het ontwikkelen van een concreet plan van aanpak, waarbij de betrokken instellingen zich engageren om het plan nadien verder uit te voeren binnen hun reguliere financiering.

Speerpunt 2: Levenslang leren binnen het hoger onderwijs verder uitbouwen

De hogescholen en universiteiten hebben binnen de bestaande regelgeving reeds verschillende mogelijkheden om in te zetten op levenslang leren. Deze mogelijkheden moeten allereerst ten volle benut worden. Recent kondigde de Europese Commissie aan een Europese visie te ontwikkelen rond micro-credentials en meer specifiek over hun sleutelrol in het ondersteunen van levenslang leren en het verbreden van de toegang tot hoger onderwijs. Een micro-credential is een erkend bewijs van de leerresultaten die iemand heeft behaald na een leerervaring van beperkte omvang, op basis van transparante normen en eisen en na een beoordeling (ontleend aan de definitie van de EU-Commissie). Micro-credentials zijn hét flexibele instrument bij uitstek om het onderwijs open te stellen voor meer lerenden.

Binnen dit actiepoint kunnen verschillende elementen aan bod komen:

1. de ontwikkeling of aanpassing van een onderwijsaanbod dat zich specifiek richt op zij die willen herscholen/heroriënteren of bijscholen. De ontwikkeling of aanpassing van het onderwijsaanbod kan zowel betrekking hebben op initiële opleidingen (graduaat-, bachelor- en masteropleidingen), maar ook op het postinitiële aanbod (postgraduaatsopleidingen, permanente vormingen, kort- en langlopende opleidingen, ...) en micro-credentials;
2. het inzetten op het verstevigen van de samenwerking met het werkveld. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan:
  - het inzetten op samenwerking met het werkveld, met het oog op het beter afstemmen van vraag en aanbod rond levenslang leren, met het oog op het opzetten van nieuwe en aangepaste trajecten;
  - het opzetten van nieuwe trajecten rond duaal onderwijs, maar ook het vormgeven van nieuwe werkplekcomponenten;

---

⁴ Een pioniersstudent is een student waarvan geen van beide ouders over een diploma hoger onderwijs beschikt.

- het opzetten van contractonderwijs, bijvoorbeeld in het kader van digitalisering en duurzaamheid, waarbij de expertise van de hoger onderwijsinstelling in het bedrijfsleven wordt binnengebracht;
3. het opzetten van vernieuwende, innovatieve opleidingstrajecten die zich specifiek richten op kwetsbare doelgroepen die vandaag te weinig binding hebben met het hoger onderwijs, zoals bijvoorbeeld werkzoekenden, anderstaligen, of nieuwkomers met een hoger onderwijsdiploma dat niet (volledig) erkend wordt. Voor deze lerenden zou een opleidingstraject op maat uitgewerkt kunnen worden, waardoor zij volwaardig kunnen toetreden tot de arbeidsmarkt. Hierbij wordt bijzondere aandacht gevraagd voor buitenlandse diploma's verpleegkunde.

Net zoals in de andere speerpunten is ook hier samenwerking een must.

Speerpunt 3: Versterkt inzetten op digitale onderwijsvormen

Digitalisering is een fantastisch verlengstuk voor het contactonderwijs waar Vlaanderen zo sterk in is. Tijdens de coronacrisis was er de plotse omschakeling naar digitaal en online onderwijs met de nodige problemen en hindernissen, zowel naar infrastructuur toe als naar leermateriaal, werkvormen en competenties van docenten en studenten. Er is echter ook een opportuniteit ontstaan voor een digitale versnelling.

Het Voorsprongfonds wil onderwijsinstellingen ondersteunen bij het kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen binnen het hoger onderwijs waarbij een ideale mix van fysiek onderwijs op de campus en digitaal onderwijs op afstand wordt nagestreefd.

Binnen dit speerpunt zijn er twee acties mogelijk:

1. Ondersteuning voor het kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe (digitale) onderwijsvormen

Het verduurzamen van kwaliteitsvolle vormen van een mix tussen fysiek en digitaal onderwijs vereist investeringen in infrastructuur en (leer)materiaal. Er werd reeds een substantiële financiële injectie gegeven om de kosten van digitaal afstandsonderwijs op te vangen. Binnen deze actie kunnen instellingen nogmaals éénmalig financiële ondersteuning ontvangen voor investeringen om het onderwijs aan te passen aan de nieuwe werkvormen. Binnen dit speerpunt kunnen acties uitgewerkt worden rond onder meer investeringen in IT-materiaal (hard- en software), investeringen voor het inrichten van studieruimten, het aanpassen van labo's of leslokalen, het voorzien van opnamefaciliteiten of het vormgeven van nieuw cursus- en leermateriaal, het digitaliseren van bestaande onderwijsvormen, nieuwe evaluatiemethodieken (digitaal examencentrum, proctoringsystemen...), het beter ondersteunen van kwetsbare doelgroepen, ...

2. Versterken van competenties rond nieuwe onderwijsvormen

Om beleid en investeringen optimaal te laten renderen, is het ook belangrijk dat instellingen ervoor zorgen dat docenten voldoende en continu geprofessionaliseerd worden in digitale didactiek en digitaal evalueren. Hier kan worden ingezet op het versterken, verbreden en verdiepen van acties die in Coronatijd gestart zijn.

Om de samenwerking en uitwisseling tussen instellingen te stimuleren, kan ingezet worden op het delen van goede praktijken die docenten ontwikkelden op maat van hun opleidingsonderdeel of opleiding.

1.4 VERDELING OVER DE SPEERPUNTEN

Om de instellingen de vrijheid te laten om projecten te formuleren die aansluiten bij hun prioriteiten, geven we de instellingen de vrijheid en het vertrouwen om zelf het beschikbare budget te alloceren over de verschillende speerpunten. Om een geldig plan in te dienen, moet het plan projecten bevatten voor elk van de drie speerpunten.

Voor de inhoudelijke en financiële rapportering is het belangrijk dat we alle projecten kunnen samenbrengen onder speerpunten. Bij het indienen van het plan dient de instelling de verschillende projecten die ze wil indienen, duidelijk aan een speerpunt toe te wijzen. Projecten die speerpuntoverschrijdend zijn worden dan opgesplitst in kleinere projecten of worden bij het meest dominante speerpunt geplaatst.

2 LOOPTIJD VAN DE PROJECTEN

De projecten kunnen lopen tijdens de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023 tot maximaal 15/10/2023. Deze datum is ook de 'afsluitdatum' voor het maken van kosten. Bij eventuele aanpassing van het Europese programma kan timing herbekeken worden, steeds in het voordeel van de projecten.

3 VOORWAARDEN

3.1 WIE KAN AANVRAGEN?

Alle hogescholen en universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap kunnen een plan indienen. Instellingen kunnen ervoor kiezen om een plan gezamenlijk in te dienen. De instellingen voor postinitieel onderwijs (art III.115 van de Codex Hoger Onderwijs) kunnen zelf geen plan indienen, maar kunnen wel meewerken aan een plan van een hogeschool of universiteit.

3.2 FINANCIERING

Verdeling van de middelen

Na overleg met de instellingen hoger onderwijs werd een verdeling afgesproken, die voor 50% gebaseerd is op de verdeling volgens het variabel onderwijsdeel en voor 50% de verdeling volgt van de uitgebreide werkingstoelage (incl. de specifieke lerarenopleidingen, HBO5-opleidingen, aanvullende onderzoeksmiddelen

en PWO-middelen). De bedragen in onderstaande tabel zijn de maximale bedragen waarvoor een instelling projecten mag indienen. Om de werkingskost van het geheel van het Voorsprongfonds te kunnen dragen, wordt er een beperkt bedrag voorzien, dat beheerd wordt door de overheid.

Wanneer een instelling na de tweede adviesronde geen goedgekeurde projecten heeft voor het geheel van het trekkingsrecht, worden de overige middelen geheralloceerd ten behoeve van het Vlaanderenbrede beleid m.b.t. Voorsprongfonds.

Naam instelling	verdeling met 1,5% werkingskost overheid
Te verdelen budget	59.100.000 €
Thomas More Mechelen-Antwerpen	1.568.602 €
Hogeschool West-Vlaanderen	1.286.820 €
Arteveldehogeschool	2.721.461 €
Hogeschool Gent	3.158.499 €
Katholieke Hogeschool Vives Noord	818.629 €
Katholieke Hogeschool Vives Zuid	1.923.015 €
Odisee	2.171.238 €
Erasmushogeschool Brussel	1.522.531 €
UC Leuven	1.933.437 €
Thomas More Kempen	1.759.927 €
LUCA School of Arts	1.249.059 €
Karel de Grote-Hogeschool KH Antwerpen	2.612.349 €
UC Limburg	1.202.357 €
PXL	1.770.770 €
AP Hogeschool Antwerpen	2.560.862 €
K.U.Leuven	12.112.646 €
U Hasselt+tUL	1.722.787 €
Universiteit Antwerpen	4.318.460 €
V.U.Brussel	2.897.436 €
UGent	9.556.040 €
Hogere Zeevaartschool	233.074 €

Besteding

De middelen van het Voorsprongfonds kunnen enkel besteed worden aan niet-recurrente kosten en zullen toegekend worden volgens de gekende regels van subsidies:

- 80% van het bedrag wordt toegekend bij toekenning van de projecttoelage, 20% na ontvangst en goedkeuring eindverslag;
- geen reserve-opbouw na afloop van het project;

- voorzien van een inhoudelijke en financiële verslaggeving, terugvordering bij foutieve of niet aanwending is mogelijk;
- instellingen mogen 12,5 % aan overhead spenderen.

Gezamenlijke plannen of projecten

Als twee instellingen volledig gezamenlijk een plan wensen in te dienen, dan kan dit. De bedragen in bovenstaande tabel kunnen dan worden opgeteld tot het totaalbudget. Het bedrag wordt dan als geheel overgemaakt aan één instelling (naar keuze). Deze instelling fungeert vervolgens als contactpersoon en is verantwoordelijk voor de inhoudelijke en financiële rapportering.

Als meerdere instellingen een gezamenlijk project willen opzetten, kiezen de instellingen zelf hoe de financiering daarvan geregeld wordt (vanuit elk projectplan middelen vragen of slechts vanuit één plan middelen vragen). Minstens de trekkende instelling(en) neemt de volledige projectbeschrijving op in haar plan.

Een project uitvoeren op niveau van VLIR, VLHORA of een associatie is mogelijk, maar deze organisaties kunnen zelf niet rechtstreeks middelen ontvangen van het Voorsprongfonds. Dat kunnen alleen hogescholen en universiteiten. Wel is het mogelijk dat alle deelnemers aan het project een deel van hun middelen doorgeven aan de associatie/VLHORA/VLIR die dan in hun opdracht een project uitvoert. De hogescholen/universiteiten blijven dan wel officieel de begunstigde en blijven wel zelf verantwoordelijk voor rapportering over het deel van het budget dat zij toegewezen kregen.

Indien een instelling enkel als kritische vriend deelneemt aan een project van een andere instelling, en hiervoor geen middelen wenst aan te wenden, dan volstaat een eenvoudige vermelding en hoeft er geen projectbeschrijving en begroting opgenomen te worden.

3.3 DO NO SPECIFIC HARM

Om in aanmerking te komen voor financiering, dient het plan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” (ofwel “do no significant harm” (DNSH))⁵ in acht te nemen. De projecttoelage mag enkel aangewend worden op een wijze die geen ernstige afbreuk doet aan de volgende zes milieudoelstellingen: 1) de mitigatie van de klimaatverandering; 2) de adaptatie aan de klimaatverandering; 3) het water en marine leven (inclusief grondwater); 4) de circulaire economie; 5) preventie en controle van vervuiling en 6) biodiversiteit en ecosystemen.

In dit kader moet er bij de opmaak van de plannen door de instelling een DNSH-analyse uitgevoerd worden voor elk project, voor elke milieudoelstelling en kunnen enkel projecten die voor alle zes criteria geen significante schade rapporteren goedgekeurd worden. Bij de projectaanvraag moet een DNSH-analyse worden gevoegd die waar nodig met bewijsstukken wordt gestaafd.

---

⁵https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/c2021_1054_en.pdf voor meer uitleg over DNSH

Voor het uitvoeren van de DNSH-analyse dient de instelling gebruik te maken van het sjabloon dat ter beschikking wordt gesteld. Richtlijnen over hoe deze analyse dient te gebeuren zijn opgenomen in het sjabloon. Het project moet voldoen aan alle wettelijke verplichtingen.

De jury beoordeelt of hieraan voldaan is.

Volgende activiteiten mogen in geen enkel geval onderdeel uitmaken van het project :

- activiteiten in verband met fossiele brandstoffen (met inbegrip van downstreamgebruik), met uitzondering van aardgas op basis van warmte/kracht die voldoen aan de voorwaarden van bijlage III van de DNSH voor zover hun emissies niet nul zijn;
- activiteiten in het kader van de Emission Trading Scheme van de Europese Unie met geraamde CO₂-equivalentemissies die niet lager zijn dan de desbetreffende benchmarks die zijn vastgesteld voor de kosteloze toewijzing;
- investeringen in faciliteiten voor afvalverwerking in stortplaatsen, mechanische biologische behandeling en verbrandingsovens.

Deze uitsluiting geldt niet voor investeringen in:

- installaties die uitsluitend bestemd zijn voor de behandeling van niet-recycleerbaar gevaarlijk afval;
- bestaande installaties, wanneer de investering gericht is op het verhogen van het energierendement, het afvangen van rookgassen voor opslag of gebruik of terugwinning van materialen uit verbrandingsgas, mits dergelijke investeringen niet resulteren in een verhoging van de afvalverwerkingscapaciteit van de installaties, verwerkingscapaciteit van de installaties of in een verlenging van de levensduur van de installatie;
- activiteiten waarbij de verwijdering van afval op lange termijn schade kan toebrengen aan het milieu (b.v. kernafval).

3.4 ONTVANKELIJKHEIDSCRITERIA

- De indienende organisatie is een hogeschool of universiteit van de Vlaamse Gemeenschap;
- Het plan bevat een voorstel van projecten die tegemoet komen aan de doelen van het Voorsprongfonds;
- Het plan bevat projecten binnen de 3 speerpunten van het Voorsprongfonds;
- Het plan is opgesteld in het Nederlands;
- Het plan neemt het Do No Specific Harm-principe in acht;
- De kosten van de projecten in het plan overschrijden het totaalbedrag voor de instelling, zoals opgenomen in 3.2 van deze oproep, niet;
- De kosten van de projecten in het plan, zijn niet recurrente kosten en worden niet door andere bronnen gefinancierd;
- Het plan is ten laatste ingediend op 8 september 2021 (of 21 oktober 2021 als het een herwerkte versie betreft);
- Het plan is elektronisch ingediend bij het departement Onderwijs en Vorming per mail aan liesbeth.hens@ond.vlaanderen.be en hogeronderwijsbeleid@vlaanderen.be. In het onderwerp van de e-mail staat de melding "Plan Voorsprongfonds + de naam van de instelling" opgenomen.

4 INDIENINGS- EN BESLISSINGSPROCEDURE

4.1 HOE INDIENEN?

Het plan wordt in het Nederlands ingediend.

Indien een hoger onderwijsinstelling het plan gezamenlijk wil indienen met een andere hogere onderwijsinstelling, dan kan dit. Beide instellingen dienen dan slechts één gezamenlijk plan in en geen individueel plan.

Indien een hoger onderwijsinstelling voor een deel van het plan een gezamenlijk project wil uitrollen met een andere hoger onderwijsinstelling, dan nemen beide instellingen dezelfde projectbeschrijving op in hun plan, met een duidelijke verwijzing naar met wie er samengewerkt wordt en hoe de financiële middelen ingezet zullen worden en welke instelling de rapportering zal opnemen (financieel en inhoudelijk). Bij de samenvatting van beide plannen wordt een overzicht van het gemeenschappelijke project gevoegd.

4.2 BEOORDELING VAN HET PLAN

Een jury zal de ingediende projectplannen beoordelen, volgens vooraf bepaalde criteria. Sommige criteria zijn van toepassing op projecten van een bepaald speerpunt, andere zijn van toepassing op alle projecten.

Criteria specifiek voor speerpunt 1:

- Voor projecten m.b.t. de analyse van het opleidingsaanbod op niveau van een individuele hogeschool/universiteit:
  - in principe wordt het volledige opleidingsaanbod van één instelling meegenomen in het project. Instellingen kunnen hiervan gemotiveerd afwijken.
  - In het project worden in principe verschillende partners betrokken
  - De instelling motiveert haar keuze van partners dan wel de keuze om zonder partners te werken.
  - Het project leidt tot:
    - Een strategisch plan over de opleidingsportfolio, op niveau van een instelling, maar met actieve bijdrage van de partners. De instelling en de partners engageren zich om dit plan na de afloop van het Voorsprongfonds (verder) uit te voeren
  - en/of
  - Een concrete ontwikkeling of realisatie m.b.t. een toekomstgericht en wendbaar opleidingsportfolio van de instelling.

- Voor projecten m.b.t. de Vlaanderenbrede analyse i.f.v. rationalisatie/vernieuwing binnen een vakgebied:
  - Alle opleidingen binnen een vakgebied zijn uitgenodigd om deel te nemen aan het project.
  - Het project leidt tot:
    - Een strategisch plan over de rationalisatie/vernieuwing binnen het vakgebied, met actieve bijdrage van de partners. De betrokken instellingen engageren zich om dit plan na de afloop van het Voorsprongfonds (verder) uit te voeren

- en/of
    - Een concrete ontwikkeling of realisatie m.b.t. een toekomstgericht en wendbaar opleidingsportfolio voor de betrokken opleidingen binnen een vakgebied.

- Voor projecten m.b.t de analyse van het opleidingsaanbod binnen een bepaalde regio:
  - Het opleidingsaanbod in één bepaalde regio wordt meegenomen in het project.
  - Alle relevante partners (onderwijs, bedrijfsleven en maatschappelijke partners) van de regio zijn uitgenodigd om deel te nemen aan het project.
  - De instelling motiveert haar keuze van partners.
  - Het project leidt tot:
    - Een omschrijving van regionale samenwerking in functie van de noden van studenten/arbeidsmarkt/maatschappij
  - en
    - Een strategisch plan over de opleidingsportfolio, binnen de regio, maar met actieve bijdrage van de partners. De instelling en de partners engageren zich om dit plan na de afloop van het Voorsprongfonds (verder) uit te voeren
  - en/of
    - Een concrete ontwikkeling of realisatie m.b.t. een toekomstgericht en wendbaar opleidingsportfolio binnen de regio.

- Voor projecten m.b.t de vernieuwing van de opleidingsportfolio en heroriëntatie van het curriculum:
  - Het project vertrekt vanuit de opleidingsportfolio van één of meerdere instellingen.
  - In het project worden in principe verschillende partners betrokken. De keuze van partners dan wel de keuze om zonder partners te werken, wordt gemotiveerd.
  - Het project leidt tot:
    - een versterkte inzet op 21ste-eeuwse/ VUCA vaardigheden, met aandacht voor ondernemerschap en duurzaamheid, naast academische, internationale, interculturele competenties en competenties voor levenslang leren
  - en/of
    - een versterkt en verhoogd aanbod aan interdisciplinariteit en interprofessionaliteit binnen bestaande opleidingen waardoor een bredere vorming van studenten mogelijk wordt
  - en/of
    - meer verantwoordelijkheid geven aan studenten
  - en/of
    - het verder flexibiliseren en modulariseren van het curriculum, om de opleiding(en) meer toegankelijk te maken voor niet-generatiestudenten
  - en/of
    - een betere ondersteuning van pioniersstudenten.

Criteria specifiek voor speerpunt 2:

- Voor projecten m.b.t. de ontwikkeling of aanpassing van een onderwijsaanbod dat zich specifiek richt op zij die willen herscholen/heroriënteren of bijscholen:
  - Het project vertrekt vanuit de opleidingsportfolio van één of meerdere instellingen.
  - In het project worden in principe verschillende partners betrokken de keuze van partners dan wel de keuze om zonder partners te werken, wordt gemotiveerd.
  - Het project leidt tot:
    - De ontwikkeling van nieuw aanbod dat zich specifiek richt op zij die willen herscholen/heroriënteren of bijscholen
en/of
    - De aanpassing van regulier/bestaand aanbod dat zich specifiek richt op zij die willen herscholen/heroriënteren of bijscholen
en/of
    - De ontwikkeling en realisatie van micro-credentials
en/of
    - Een gedeelde strategie, met strategische afspraken voor levenslang leren op niveau van verschillende instellingen. In dat geval nemen de instellingen het engagement om de strategie na afloop van het Voorsprongfonds verder uit te rollen.

- Voor projecten m.b.t. het inzetten op het verstevigen van de samenwerking met het werkveld:
  - Het project vertrekt vanuit de opleidingsportfolio van één of meerdere instellingen
  - In het project worden in principe verschillende partners betrokken, De keuze van partners dan wel de keuze om zonder partners te werken, wordt gemotiveerd.
  - Er wordt steeds samengewerkt met werkveldpartners.
  - Het project leidt tot:
    - Een met het werkveld beter afgestemd aanbod van levenslang leren, waaruit nieuw aanbod of een aanpassing van het reguliere aanbod voortvloeit
en/of
    - de realisatie van nieuwe trajecten rond duaal onderwijs
en/of
    - de realisatie van nieuwe werkplekcomponenten
en/of
    - de realisatie van contractonderwijs
en/of
    - Een gedeelde strategie, met strategische afspraken voor levenslang leren op niveau van verschillende instellingen en het werkveld. In dat geval nemen de instellingen het engagement om de strategie na afloop van het Voorsprongfonds verder uit te rollen.

- Voor projecten m.b.t. het opzetten van vernieuwende, innovatieve opleidingstrajecten:
  - Het project vertrekt vanuit de opleidingsportfolio van één of meerdere instellingen.
  - In het project worden verschillende partners betrokken, in dat geval is de keuze van de partners zinvol en gebaseerd op een onderliggende redenering. Indien de instelling ervoor kiest om dit project zonder partners uit te voeren, dan is de motivatie hiervoor aanwezig en sluitend.
  - Het project leidt tot:
    - De ontwikkeling van nieuw aanbod dat zich specifiek richt op kwetsbare doelgroepen die vandaag te weinig binding hebben met het hoger onderwijs, zoals bijvoorbeeld

werkzoekenden, anderstaligen, of nieuwkomers met een hoger onderwijsdiploma dat niet (volledig) erkend wordt.

en/of

- De aanpassing van bestaand aanbod dat zich specifiek richt op kwetsbare doelgroepen die vandaag te weinig binding hebben met het hoger onderwijs, zoals bijvoorbeeld werkzoekenden, anderstaligen, of nieuwkomers met een hoger onderwijsdiploma dat niet (volledig) erkend wordt.

en/of

- Een gedeelde strategie, met strategische afspraken voor levenslang leren op niveau van verschillende instellingen. In dat geval nemen de instellingen het engagement om de strategie na afloop van het Voorsprongfonds verder uit te rollen.

Criteria specifiek voor speerpunt 3:

- Voor projecten m.b.t. de ondersteuning voor het kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe (digitale) onderwijsvormen:
    - Het project vertrekt vanuit één of meerdere instellingen.
    - In het project worden in principe verschillende partners betrokken, de keuze van partners dan wel de keuze om zonder partners te werken, wordt gemotiveerd.
    - Het project leidt tot:
      - Investeringsen om het verduurzamen van nieuwe (digitale) onderwijsvormen mogelijk te maken. Deze investeringen zijn gebaseerd op een strategie op niveau van de instelling en hebben aantoonbaar een effect op studenten
- en/of
- Een gedeelde strategie, met strategische afspraken rond nieuwe (digitale) onderwijsvormen op niveau van verschillende instellingen. In dat geval nemen de instellingen het engagement om de strategie na afloop van het Voorsprongfonds verder uit te rollen.

Voor projecten m.b.t. het versterken van competenties rond nieuwe onderwijsvormen:

- Het project vertrekt vanuit één of meerdere instellingen
  - In het project worden in principe verschillende partners betrokken de keuze van partners dan wel de keuze om zonder partners te werken, wordt gemotiveerd.
  - Het project leidt tot:
    - Het realiseren van een lerend netwerk, dat aantoonbare resultaten oplevert rond het versterken van competenties van docenten rond nieuwe onderwijsvormen
- en/of
- Het realiseren van een professionaliseringstraject, dat aantoonbare resultaten oplevert rond het versterken van competenties van docenten rond nieuwe onderwijsvormen.

Criteria van toepassing voor alle projecten:

- Methodologie, timing en onderbouwing:
  - o Alle projecten hebben een methodologie, timing en onderbouwing (vb. door voldoende wetenschappelijke en/of beleidsmatige onderbouwing en/of evidence-informed werken) die toelaten de beoogde resultaten te bereiken.
  - o In de beschrijving van de methodologie is een adequate monitoring en/of evaluatie opgenomen, zodat het project opgevolgd kan worden en de impact van het project kan aangetoond worden.
- Duurzaamheid:
  - o Het project voldoet aan de Do No Specific Harm-regels.
  - o Indien het project als beoogd resultaat een (gedeelde) strategie of (gedeelde) strategische afspraken heeft, dan is er een engagement van de instelling(en) om de strategie na afloop van het Voorsprongfonds (verder) uit te voeren.
  - o De instelling toont aan dat het plan in de beleidsstrategie van de instelling past of neemt adequate maatregelen om dit gedragen te maken binnen de instelling.
- Verwachte outcome/KPI's
  - o Er zijn passende, meetbare outputindicatoren bepaald.
- Budget
  - o Het aangevraagde budget is in verhouding tot de projectplanning en zal de instelling in staat stellen de beoogde outcomes te realiseren.
  - o Het budget is gemotiveerd, plausibel en redelijk.
  - o Het budget wordt enkel aangewend voor niet-recurrente kosten.

4.3 TAAK VAN DE JURY

Het is de taak van de jury om een advies te verlenen aan de Vlaamse Regering over de kwaliteit van de projecten, op basis van de in de oproep opgenomen evaluatiecriteria.

Alle projecten zullen gescoord worden volgens onderstaande tabel:

Per project:

	score	verantwoording
Criteria m.b.t. het speerpunt		
Methodologie, timing en onderbouwing		
Samenwerking		
Duurzaamheid		
Verwachte outcome / KPI's		
Budget		
totaal score		
andere opmerkingen		

Score:

niet aanwezig/niet van toepassing	0
slecht	1
onvoldoende	2
voldoende	3
goed	4
zeer goed	5

Indien een project niet aan de basisvoorwaarden voldoet, of indien het thema niet wordt ingevuld zoals bedoeld in de oproep, wordt het project geklasseerd als 'niet geschikt'.

4.4 ADVIEZEN VAN DE JURY

De jury kan verschillende adviezen uitspreken:

- het volledige plan wordt positief geadviseerd (kan, mits goedkeuring van het besluit voor de toekenning van de projecttoelages door de Vlaamse Regering, starten bij de aanvang van het academiejaar 2021-2022);
- het volledige plan wordt negatief geadviseerd (de instelling kan een nieuw plan indienen, maar start later in het jaar 2021, indien het tweede advies wel positief is en het besluit voor de toekenning van de projecttoelages goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering);
- het plan wordt deels positief geadviseerd: enkele projecten worden positief geadviseerd, en enkele negatief (de instelling kan, voor de negatief geadviseerde delen, aangepaste projecten indienen, en start later in het jaar 2021, indien het tweede advies wel positief is en het besluit voor de toekenning van de projecttoelages goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering).

De jury heeft de mogelijkheid om bijkomende verduidelijkingen te vragen aan de instellingen. Ook bij een positief advies geeft de jury inhoudelijk feedback mee waar de instellingen in de mate van het mogelijke rekening mee moeten houden.

Bij een positief of deels positief advies zal voor het goedgekeurde budget een subsidiebesluit opgemaakt worden. De instelling kan, na de goedkeuring van het besluit voor de toekenning van de projecttoelages door de Vlaamse Regering, starten met de uitvoering van dit plan/deze projecten. De jury heeft ook de mogelijkheid om een dwingende bijsturing te vragen.

Bij een negatief of deels positief advies kan de instelling een nieuw of aangepast plan indienen.

De Vlaamse Regering kan in haar beslissing, mits motivatie, het oordeel van de jury niet volgen.

De leden van de jury zijn gevestigde waarden, die door hun expertise gedragen zijn in het hoger onderwijsveld. Ze hebben expertise over (hoger) onderwijs (universiteiten en hogescholen) en/of de arbeidsmarkt. Voor de jury gaan we ook specifiek op zoek naar internationale experts die het Nederlands machtig zijn.

De jury wordt samengesteld door de minister, bevoegd voor onderwijs. De instellingen kunnen tot 15/07/2021 namen van mogelijke leden voordragen. De administratie verzorgt het secretariaat. Omwille van de praktische organisatie kan beslist worden dat er gewerkt zal worden met deeljury's. In dat geval zal de objectiviteit en gelijkberechtiging door de verschillende jury's een essentieel aandachtspunt zijn.

Om een onafhankelijk en objectief advies mogelijk te maken, mogen de leden van een jury geen band hebben met de onderwijsinstelling⁶ die ze beoordelen.

5 OVERZICHT TIMING

- Indienen plan: 8 september 2021
- Jurybeoordeling: 13-24 september 2021
- BVR eerste goedkeuring: eind oktober 2021

Indien nodig

- Tweede indiening: 21 oktober 2021
- Jury beoordeling: 25 oktober-12 november 2021
- BVR: eind december 2021

Het tweede indienmoment is enkel toegankelijk voor instellingen die op 8 september 2021 al een plan indienden.

6 OPVOLGING EN VERVOLG VAN DE PROJECTEN

Voor de opvolging van de projecten en de visieontwikkeling, zal voor elk speerpunt minstens één werkgroep opgericht worden. Van de instellingen die een project indienen binnen het Voorsprongfonds wordt verwacht dat ze hieraan deelnemen. Waar mogelijk proberen we deze werkgroepen of lerende netwerken te laten samenvallen met bestaande werkgroepen van vb. VLIR en VLHORA.

Op het einde van het looptijd van de plannen wordt een inhoudelijk en financiële rapportering verwacht. Hiervoor zullen tijdig de nodige richtlijnen bezorgd worden.

---

⁶ Geen lopende aanstelling en niet gedurende vijf jaar na een aanstelling

7 INFORMATIE EN VRAGEN

Voor alle vragen m.b.t. het Voorsprongfonds kunnen de instellingen terecht bij het Departement Onderwijs en Vorming, via liesbeth.hens@ond.vlaanderen.be of 02/553 03 25.